

Beknopt jaarverslag Museum Havezate Mensinge 2022

24 mei 2023

Algemeen

Na de twee coronajaren 2020 en 2021 – met verplichte sluitingen – hebben we voor het eerst weer een nagenoeg ‘normaal’ museumjaar kunnen draaien. We zijn in maart geopend en hebben het jaar afgesloten met een fraaie kerstexpositie, die maar liefst 1800 bezoekers trok. We konden in 2022 in totaal zo’n 5300 betalende bezoekers verwelkomen. Een goed resultaat na de magere bezoekcijfers in de afgelopen jaren als gevolg van de coronapandemie.

Voor Mensinge was 2022 om meerdere redenen een bijzonder jaar. We hanteerden ruimere openingstijden: zes dagen in de week, vanaf 12.00 tot 16.30 uur. Dankzij een groeiende groep vrijwillige medewerkers was dit mogelijk. Vanwege langdurige ziekte van de directeur kwam in de loop van het jaar de leiding in handen van een tijdelijk managementteam, bestaande een directeur a.i. en twee coördinatoren. Zij droegen zorg voor continuïteit van de organisatie. We verwelkomden twee nieuwe medewerkers, die voor twee jaar worden gefinancierd uit het Mondriaanfonds, te weten een conservator en een onderzoeker. Op Goede Vrijdag werd de officiële opening verricht van de thema-expositie Familieleven op Mensinge. Tevens werd op deze dag het schilderij onthuld dat kunstenaar Anna Maria Vargiu maakte van de laatste bewoner van Mensinge, Reina Kymmell. Het schilderij hangt op een prominente plaats in het boudoir. Dit is de woonkamer van de familie Kymmell, toen zij in de jaren vijftig verhuisden naar Mensinge.

In september presenteerde het tijdelijk managementteam de toekomstvisie 2030. Dit is een beknopt document waarin de wenselijke richting van Mensinge voor de komende jaren wordt aangegeven. In grote lijnen willen we een bezoekersgroei stimuleren door naast de authentiek ingerichte havezate ook de geschiedenis van Drentse havezaten weer te geven, door jaarlijks een toonaangevende tentoonstelling op de bovenverdieping van Mensinge in te richten en – indien daarvoor genoeg middelen uit fondsen en subsidies komen – het landgoed (buitengebied) in oorspronkelijke staat terug brengen.

Subsidies en Fondsenwerving

We ontvangen jaarlijks een subsidie van plm. € 115.000 van gemeente Noordenveld om onze activiteiten te kunnen uitvoeren. Andere bronnen van inkomsten zijn – naast de entreegelden van bezoekers en Museumkaart – o.a. de huuropbrengsten van restaurant de Cuisinerie en verhuur van de bovenverdieping van het Koetshuis aan de historische vereniging Roon.

Mensinge is succesvol met het werven van fondsen. Onderwerpen waarop wordt aangevraagd zijn onder andere publieks- en vrijwilligersondersteuning, uitbreiding van de museale ruimte, het aantrekken van een conservator en onderzoeker (voor de duur van twee jaren) en inkomstenderving door corona. In totaal is in het verslagjaar plm. € 100.000 toegekend voor o.a. herinrichting Koetshuis, verbouwing bovenverdieping Mensinge, inrichting van een kledingatelier, financiering

tuinhistorisch onderzoek en financiering van de twee tijdelijke medewerkers door het Mondriaanfonds.

Samenwerking

Museum Havezate Mensinge is een relatief klein museum; in Drents verband zoeken we samenwerking met andere musea, met het Platform Drentse Musea als verbindende factor. Het Platform is een samenwerkingsverband dat met steun van de Provincie Drenthe werkt aan het ontsluiten van de collecties en het vertellen van de verhalen over de objecten in de collecties van de 43 musea in de provincie Drenthe. In Roden werken we nauwe samen binnen de Erfgoedkoepel, waarbij alle musea rondom de Brink zijn aangesloten. Met het Drents archief en het Drents Landschap zijn we een samenwerkingsverband begonnen rondom de inrichting van het kenniscentrum Drentse havezaten. In dit kenniscentrum – dat in het Koetshuis wordt ingericht – wordt (vanaf medio 2023) de geschiedenis van de Drentse havezaten weergegeven. Samen met de Zakenkring Roden en Staatsbosbeheer proberen we meer toeristen tot een langduriger bezoek te verleiden, o.a. door de verbinding tussen het centrum en Mensinge te maken. En door wandel- en fietsroutes vanaf de havezate door de Mensingebossen te ontwikkelen. Tot slot zijn we deelnemer aan de zgn. Geo-tour, die de Kop van Drenthe organiseert. In samenspraak met de Open Monumentencommissie Noordenveld en de aangesloten historische verenigingen hebben we op een actieve wijze deelgenomen aan de Open Monumentendagen. Op het cultuurfestival Wat'n Kunst was Mensinge aanwezig: het leverde ons veel belangstelling en een aantal nieuwe vrijwilligers op. In samenspraak met Jachtvereniging Soestdijk werd op 12 november de traditionele slipjacht georganiseerd, die veel belangstelling trok.

Bezoekers

We proberen meer bezoekers te trekken door in 2022 ruimere openingstijden aan te bieden en door het voeren van de Museumkaart. We geven ruime bekendheid aan ons museum die we aanduiden als 'de meest authentiek ingerichte havezate van Nederland'. Daarbij maken we gebruik van traditionele media (folders, advertenties etc.) en de socials, waarvan onze website, facebookpagina en Google het meest worden geraadpleegd. Ook worden steeds meer bezoekers via de Museumkaart-website naar ons museum verwezen. Bij aanvang van het seizoen worden in een omtrek van plm. 50 km. rondom Noordenveld folders in een grote oplage verspreid bij horeca- en verblijfsrecreatiebedrijven. Het merendeel van onze bezoekers zijn toeristen die een korte of langere vakantie vieren in Drenthe. Gedurende het gehele jaar zijn zgn. Mooi Mensinge activiteiten georganiseerd waarbij telkens een topstuk uit de collectie uitgebreid werd belicht.

Het aantal rondleiding is sterk gestegen ten opzichte van het 'coronajaar' 2021. Toen werden 16 rondleiding verzorgd; in 2022 werden 40 groepen rondgeleid.

Twee jaar na de coronamaatregelen kon het 'Rondje Brink' voor basisschoolleerlingen weer worden gehouden. Leerlingen krijgen op school les in de lokale geschiedenis van Erfgoedgemeente Noordenveld. Ter afsluiting van deze geschiedenisreeks bezoeken zij de Erfgoedinstellingen rondom de Brink in Roden en krijgen dan een leuke rondleiding op onze havezate.

Mensinge heeft actief deelgenomen aan Oktober Kindermaand. Iedere zondagmiddag in oktober zijn kinderactiviteiten georganiseerd voor kinderen vanaf 6 tot 12 jaar.

Mensinge is trouwlocatie. In het verslagjaar werden 3 huwelijken gesloten. Daarnaast zijn er 3 fotoshoots gedaan in verschillende kamers van het museum.

Ontwikkelingen personele sfeer

Vrijwillige medewerkers zijn onmisbaar voor Mensinge. Zij werken in verschillende functies en vormen als het ware het hart van ons museum. We zijn in het verslagjaar gestart met 44 vrijwillige

medewerkers. Door verschillende acties hebben zich 13 nieuwe medewerkers aangemeld. In de loop van het jaar zijn om verschillende redenen 6 vrijwillige medewerkers gestopt. Ter verbetering van de onderlinge communicatie worden maandelijks medewerkersbijeenkomsten gehouden, die voor allen toegankelijk zijn. Iedereen kan agendapunten opvoeren en de notulen worden daarna naar allen gestuurd. Onze medewerkers worden gestimuleerd om een actieve rol te pakken bij de verschillende museum-onderdelen, variërend van het ontvangen van bezoekers, het verzorgen van rondleidingen, het uitvoeren van restauraties, reparaties en (kleine) verbouwingen, tot collectiebeheer, groenvoorziening en het samenstellen van tentoonstellingen. Een kleine kern betaalde medewerkers faciliteert en ondersteunt de vrijwillige medewerkers hierbij.

Verbetering van de onderlinge communicatie was één van de aandachtspunten van het tevredenheidsonderzoek, dat in 2021 is gehouden onder alle vrijwilligers. De resultaten van het onderzoek zijn begin van het jaar met alle medewerkers besproken. Als vervolg op dit onderzoek zijn in het voorjaar meerdere teamdagen georganiseerd. Bijna alle medewerkers hebben hieraan deelgenomen. Onder leiding van een extern trainer werden verschillende vormen van communicatie beoefend. Gebleken is dat velen het een nuttige en leerzame dag vonden. Ook werd duidelijk dat sommige medewerkers het moeilijk vinden om ergernissen en/of meningsverschillen met elkaar te bespreken. Daarvoor zijn door de trainer handreikingen gedaan. Om ongewenste omgangsvormen bespreekbaar te maken is een (extern) vertrouwenspersoon aangesteld, tot wie men zich kan wenden indien betrokkenen daaraan behoefte hebben.

Voor de vrijwillige medewerkers zijn diverse cursussen georganiseerd, zoals EHBO, geschiedenis- en presentatielessen en een gidsopleiding.

Ter vergroting van de teambuilding hebben vrijwillige medewerkers in juli een uitje georganiseerd. Deze keer gingen we met een volle bus op bezoek bij kasteel De Cannenburch in Vaassen. Hier staat het hemelbed dat oorspronkelijk in Mensinge stond en nu is gerestaureerd. Om de onderlinge binding te vergroten zijn enkele vrijdagmiddagborrels georganiseerd.

Herinrichting en verbouwing

We gaan verder met de professionalisering en vernieuwing van ons museum. In het voorjaar is de herinrichting van het boudoir voltooid, door het aanbrengen van behang dat hetzelfde motief heeft als op een oude foto uit 1949. Dankzij een financiële bijdrage van gemeente Noordenveld kon de ruimte van de voormalige Landskeuken (achterin het Koetshuis) worden verbouwd. Het klussenteam kreeg hier de gewenste ruimte om te klussen en voor het opbergen van gereedschappen en andere materialen. Dankzij 'coronasubsidie' kon de 'naaikamer' worden omgetoverd tot een overzichtelijk en werkbaar kostuumatelier. Aan het einde van het verslagjaar is een begin gemaakt met het ontruimen van kantoorruimte op de bovenverdieping. Dankzij een subsidie van Provincie Drenthe kan deze ruimte worden omgebouwd en ingericht als tentoonstellingsruimte.

Collectiebeheer, restauraties

Mensinge heeft een overzichtelijke, relatief kleine collectie die bestaat uit de voorwerpen die in 1985 de oorspronkelijke inventaris van de havezate vormen. De gemeente is eigenaar van deze collectie. In de loop der jaren is deze inventaris aangevuld met enkele bruiklenen en schenkingen. We hebben geconstateerd dat diverse voorwerpen in de havezate beschadigd zijn en/of moeten worden gerestaureerd. Vanwege dringende noodzaak zijn in het verslagjaar o.a. de volgende collectiestukken gerestaureerd: gordijnen, wapens, meubelstukken en portretjes/schilderijlijsten Coenraad Kymmell.

Sinds we ons binnenklimaat monitoren valt de relatief hoge vochtigheid (RV) in de havezate op. Hoewel deze wel stabiel is experimenteren we toch met manieren om de RV omlaag te krijgen. We hebben inmiddels meerdere ontvochtigers geplaatst op diverse plekken in het museum. We

overleggen met de gemeente – als eigenaar van het pand en de collectie – over verder te nemen maatregelen.

Groene collectie

Er vindt regelmatig overleg plaats met betreffende partijen (Gemeente Noordenveld, provincie Drenthe, Landschapsbeheer Drenthe en Staatsbosbeheer) om een integraal groenplan uit te voeren. Gezamenlijk maken we een vlekkenplan. We controleren de staat van de monumentale bomen en lanen. De conclusie is dat met name de linden in de laan bij het koetshuis aan het einde van hun levenscyclus zijn. Ze zijn eind oktober weggehaald en inmiddels vervangen door nieuwe bomen. Door dit te doen houden we de belijning van de lanen scherp en waarborgen we de veiligheid van bezoekers en vrijwilligers.

In onze opdracht voert landschapsarchitect Peter Verhoeff van groen erfgoed bureau In Arcadie een tuinhistorisch onderzoek uit waarbij de (historische) groenomgeving van Mensinge in kaart wordt gebracht. Het is de bedoeling dat de resultaten van het tuinhistorisch onderzoek en een visie op de oorspronkelijke inrichting van het Landgoed in 2023 beschikbaar komen.

Bestuur

Stichting Museum Havezate Mensinge is een culturele Anbi, die wordt bestuurd volgens het bestuursmodel. Hierbij wordt een directeur aangesteld voor de dagelijkse leiding van de organisatie. Museum Havezate Mensinge onderschrijft de Ethische Code, Governance Code Cultuur, de Fair Practise Code en de Code Diversiteit en Inclusie. De bestuursleden van Stichting Museum Havezate Mensinge doen dit op vrijwillige basis en onbezoldigd.

Het bestuur waarborgt integriteit in het omgaan met de maatschappelijke doelstelling, te weten het, zonder winst oogmerk, exploiteren van het Mensinge-complex, door een open overlegstructuur tussen bestuur, directie, medewerkers, vrijwilligers en andere belanghebbenden. Er is een scheiding tussen de taken van collectiebeheer en bestuurstaken. Het bestuur vervult hierin een voorbeeldfunctie.